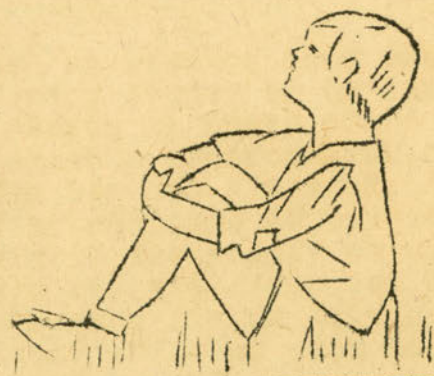

RECUNČEK

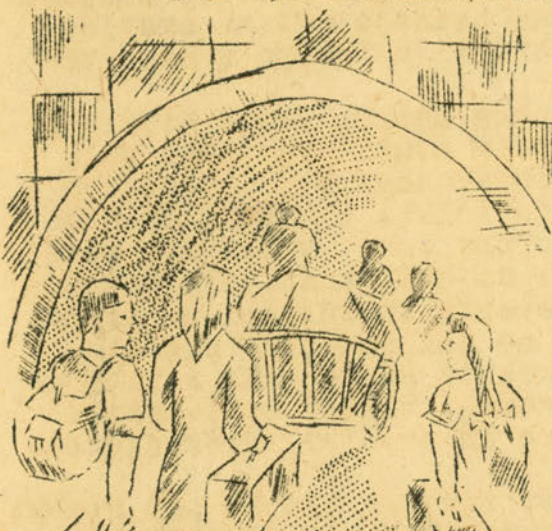
Štev. 21. Bistrica na Dravi 10. febr. 1946.

LAŽ

Božični čas je minil in preživeli smo ga morda prvič zdoma-sami, tuji med tujimi, brez tiste družinske toplote, katere izgubo človek ravno v tem svetem času najhuje občuti. Prvi Božič v tujini... Nehote stopijo človeku pred oči dogodki lanskega maja in nehote si stavi, kakor že pač tisočkrat v tem begunstvu vprašanje zakaj? Zakaj sem jaz tu, v tujini, taborišču, zakaj sem pustil onstran Ljubelja dom, družino, svojo srečo? In podzavestno ti prihaja odgovor, kakor si ga premislil ali slišal že tolikokrat: Zato, ker hočem ostati zvest Resnici, ker obsojam laž in sleparijo in sem to najbolj pokazal s tem svojim odhodom od doma.

In tako zdaj praznuješ praznik prihoda božje Resnice na svet kot beden begunec, brezdomec, zaradi Resnice preganjan. Pa se zazri v samega sebe in se vprašaj: Kako pa je z mojo zvestobo Resnici-v mojem vsakdanjem življenju, v družbi, med prijatelji in znanci, ko sledem tisto bahavo obleko narodnega mučenika in sem spet čisto navaden vsakdanji človek iz mesa in krvi? Ali sem tedaj tudi tako neizprosno zvest resnici kot to oznanjujejo moja usta?

Oe takole pobrskaš po sebi in bolj strogo pregledaš svoje vsakdanje življenje, se izkaže, kako vse drugače je s tvojo resnicoljubnostjo in tedaj je podoba za Resnico preganjanega kakor zmaličen obraz v razbitem zrcalu. Tedaj zgine bahavost in širokoustnost in vsa klaverna in smešna stoji pred nami podoba narodnega mučenika.

Laž, laž: med tovariši v baraki, laž pred višjimi v pisarni. Pa boš dejal: "Saj to ni nič, nikomur ne škoduje, če malo drugače povem kakor je res, če novico napravim bolj zanimivo, bolj po svoji želji-da se pri tem spremeni v 'raro' je pač vseeno-ena več ali manj v jati taboriščnih, kdo jih bo štel-ali, da utajim dve suknji pod kupom svojih cunj, ko prosim za novo in me prav nič ne vznemirja, da je morda potrebnejši zato ne bo dobil. Saj vsi tako delajo, zakaj pa jaz ne bi..."

In tako dalje in tako naprej, za vsako goljufijo drug izgovor. Kdor je ponosen na svojo čast in značaj, bo odkrit do poslednje besede. Kdor ni zvest Resnici, tudi svojih malih dolžnosti ne bo redno vršil. Kdor si hoče pridobiti veljavo z lažjo in prevaro, bo uporabljal nedovoljena sredstva tudi v poznejšem življenju: Kot uradnik se bo dal podkupovati, kot trgovec bo goljufal in kjer-koli bo živel bo neznačajan človek. Zanikanje Resnice je ponižanje človeške časti in izdajstvo človeške dolžnosti. Prav zato se bom navadil, da bom tudi v malem zvest Resnici, da ne bodo potem v življenju za meno kaj kazali s prstom in zmajevali z glavo. V zvestem izvrševanju malenkosti dobi človek moč za zmago v velikih bojih. In svojo popolno zvestobo Resnici bomo največ pripomogli, da bo Resnica zmagala na svetu, da se bo spet naselil božični mir povsod, v srcih vseh ljudi.

Nevesta megla.

Neke noči pozneje je Lenčka bedela. Skozi okno je videla mesec in svetili so se vrhovi gora. Poleg sebe v drugi sobi je začula glasove. Tiho odpre vrata in pokuka skozi ozko špranjo. Nekdo je obiskal njeno gospo. Mali možiček z dolgo srebrnobelo brado je sedel pri njej na ognjišču. Sepetala sta med seboj in možiček je imenoval gospo svojo ljubo nevesto. Na ognjišču je vrelo v skledici; bela para se je dvigala iz nje in se vila skozi dimnik na prosto. Skrivnostno potihoma sta zaročenca razkopala žerjavico, potegnili sta skledico bliže k sebi in vedno gostejši oblaki pare so se dvigali skozi dimnik. Onadva sta se držala za roke in pala: "Vodni hlapikar povprek

ženo vodico naj čez breg,
pije naj, pije, cvetica,
teče naj, teče, vodica."

Zdaj je mesec nehal sijati, megle so prepredle gorske višine in ni trajalo dolgo, da je začelo deževati. Iz skledice pa se je dvigala megla in neprodarno zasenčila sobo. Sredi šumenja je slišala Lenčka petje zaročencev: "Kadar se midva ženiva, mora deževati. Sonce, luna čez polje, se ne sme nič več smejati."

Cez gore sem pridejo najini svatje, megle in oblaki zaplešejo z nama veselo!

Tiho je Lenčka zaprla vrata, hitela k oknu in videla stati pred hišo celo procesijo belih konj. Nepotrpežljivo so hrzali in tolkli s kopiti in deževalo je neprenehoma. V voz, kamor so bili vpreženi ti beli konji, sta sedla ženin in nevesta in zdrveli so preko višin. Dolgo se jim je lahko sledilo, kajti kolikokrat so konjska kopita udarila ob gorski vrh, so se dvignile svetle iskre in zamolklo drdranje koles je žvenelo kot daljno grmenje.

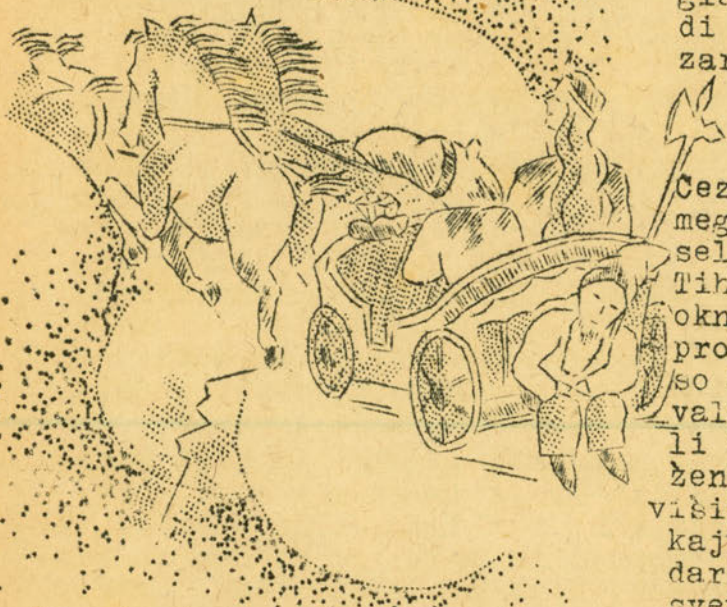
Naslednjega dne je sedela gospodinja spet tiho in ljubko pri Lenčki in predla. Spet je razprostirala prejo na planem. Tako je mineval čas. Se je včasih skrivnostno prišel ženin, grel skledico na ognjišču, da so se dvigali megleni slapovi, še se je podil viharni voz z belimi konji prek gorskih grebenov.

Nekega popoldneva je bila Lenčka sama v sobici. Njena gospodinja je odšla zdoma s polno košaro belospredene volne in Lenčka bi morala beliti prejo na žarkem soncu. Pa se nekaj domisli: Na ognjišču razkoplje žerjavico, pristavi skledico in začne mrmrati:

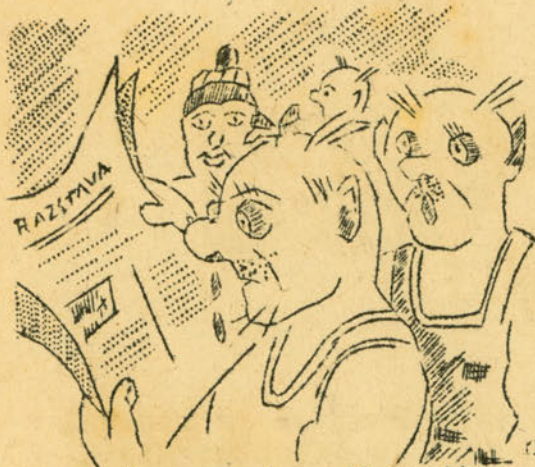
Vodni slapovi vsepovprek,
žena vodico naj čez breg...

Tedaj je visoko vzkipelo v skledici Megleni slapovi so se dvignili, valovili in napolnili sobo in drli skozi dimnik na prosto. Zdaj je mislila Lenčka, da je dovolj megle. Hotela je potegniti skledico z ognjišča. Tedaj so se sunkoma odprla vrata in mali možiček z dolgo srebrnobelo brado je nenadoma stal pred Lenčko in se tresel od jeze. V hipu je bil pri ognjišču in ga pogasil. Ledena zrna so zaropotala po sobi. Lenčka se je prestrašila in se hotela zavarovati pred točo. Prišla je - ni vedela kako - skozi temno meglo na prosto. Čulica je priletela za njo in nato se je znašla sredi skalovja in toča je padala neprestano. Ko se je nevihta podela, je stala Lenčka sama na samotni gorski planjavi. Napotila se je nizdol, prišla v vas kjer je stala botrina hiša.

Konec prihod.

Modre glave

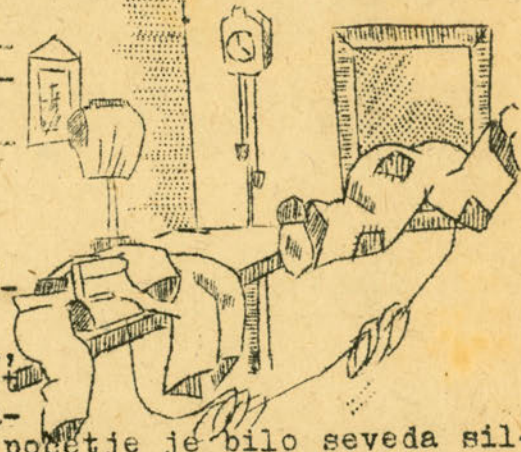
Zabržani so bili kot veleumene glave poznani vsepovsod. Nekoč so brali v časopisu, da se bo v glavnem mestu vršila razstava. Debelo tiskan oklic je vabil vse državljane naj se po svojih zmožnostih udeleže te razstave. Ta oklic je modre Zabržane silno zbodel v oči in jih dregnil med rebra. Vsakemu, ki ga je dital prvič, se je nekaj časa vrtelo v glavi.

Kmalu nisi v Zabrdu slišal druge govorice kakor te o razstavi in kaj naj bi iz slavnega Zabrda poslali nanjo. Bilo je modrovanja, ljudje so pribeli radi stalnega razmišljanja hujšati in potiti se. Pred hišami župana in odbornikov si mogel vsak dan videti robce, ki so se sušili radi stalnega brisanja potu. Toda minil je dan za dnem, a Zabržani niso s svojim modrovanjem prišli niti pol koraka naprej. Ker se pa zadeva ni dala več odložiti, skliče župan izredno občinsko sejo in pove, da je ta seja izrednjega pomena za vaško čast. Prosi, da se staviijo predlogi, kaj naj bi postali narazstavo. Vse je bilo tiho, vsem je postajalo od premišljevanja zdaj vroče zdaj mrzlo. Ko je bila seja že na višku se odpro vrata in v dvorano prisopiha vaški krojač. Ko potegne šestkrat sapo vase in jo petkrat izdahne, pove, da se je domislil, da pošlje na razstavo suknjo z eno samo nitjo šivano. To bi bilo nekaj posebnega. Veselje, ki je po krojačevem predlogu zavlada najprej med odborniki in nato po vsej vasi, je bilo nepopisno.

Veseli dnevi so zopet zasijali Zabržanom. Obrazi odbornikov so se spet pordečili in zdebelili. Takoj drugi dan po iztečni seji se je krojač Pikec potil od napornega dela. Ker je bila nit tako strašansko dolga, je moral mojster skakati skozi okno in spet nazaj v sobo, da je silno dolgo nit pri vsakem šivu lahko brez zamotanja nategnil. To početje je bilo seveda silno naporno. Ko pa je bila suknja po dalgem času vendarle sešita, jo je odpeljal sam župan v spremstvu odbornikov v glavno mesto. Dolgo je iskali razstavni prostor. Ker pa ga v tako velikem mestu ni mogel najti, se odloči odpeljati suknjo kar k mestnemu županu. Župan je bil sila vesel obiska slavnih Zabržanov. Podastil jih je z gostijo in je obljubil, da bo on sam oddal suknjo na razstavo.

Cez nekaj tednov je prispela suknja nazaj v Zabrdo s sledečim pismom: "Slavni Zabržani! - Razstava se je vršila že lani. Vam na čast pa smo za vašo suknjo odprli posebno razstavo, na kateri je dobila prvo in edino darilo, ki smo ga shranili tukaj. Prebivalci glavnega mesta se čudijo napredku zabrškega obrtništva in pozdravljajo svoje slavne so državljane s klicem: Le tako naprej!"

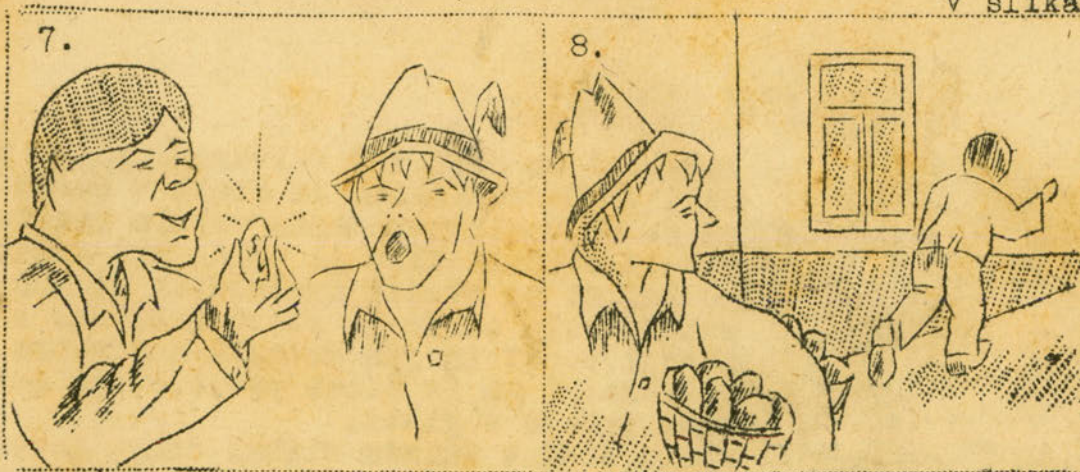
Z-abrški ponos je bil nepopisen. Suknji na čast so tri dni jedli in pili, dokler niso bili pokvarjeni vsi zabrški želodci...

Diči, diči, diča,
urno na konjiba.
Na konjiba vranega,
dobro osedlanega.
Diči, diči, diča,
deček nima biča,
deček nima ne ostrog,

KONJICA

da pognal bi konja v log.
še doma pri peči,
konjič nebe teči,
ne naprej in ne nazaj.
Ali veste pa, zakaj?
Ker je konjič leno-
dedovo koleno!

- 7.) Se enega ubijte, je dejal tujemu človeku. Neznanec je izbral drugo jajce in ga takoj strl. Spet se je izmotal iz beljakovine cekin, blesteč kot sonce... Jurček je natančno videl ta nenavadni pojav in se je tako zmedel, da ni vedel kaj bi rekel.
- Tvoja jajca so popolnoma sveža, je izjavil neznani mož, kupim jih kar celo košaro. Koliko pa zahtevaš za vse skupaj?
- 8.) Obdržal jih bom sam, je odgovoril Jurček, zdaj jih nočem več prodati. Kakor te je volja, dečko, saj bom tako lepih našel tudi še drugod. Tujec se je zafrkljivo nasmehnil in se je takoj oddaljil.

Neki kmet je grajal svojega sina, ker se je pri kosilu grdo obnašal in nespodobno govoril. To je vendar preveč, pravi, da se predrzneš tako nespametno blebetati. Ko bi se bil jaz vpribo svojega očeta tako grdo obnašal, kakor si se ti; topli bi me bili, da bi bilo groza. -Ste pač imeli, reče sin, smeja se, modrega očeta! Kmet zdaj še bolj razkašen zavrne jezo svojega sina: pametnejšega nego ti!

Kaj je Potrebnejše? Kaj misliš Ja-ka, vpraša kmet svojega hlapca, ali nam je sonce potrebnejše ali luna? -No, to je pač neumno vprašanje? se odreže hlapec, to vendar vsak človek dobro, da je luna bolj potrebna nego sonce, kajti po dnevi je že itak svetlo.

Se nekaj brez. Kako vam je? Vpraša kmet nekega reveža, ki je bil zmeraj vesel in dobre volje. Prav dobro mi je, odgovori revež, kajti imam vse, česar potrebujem, in še nekaj brez. Kmet se temu čudi. I kaj se boste budili temu, reče siromak, kar sem rekel to je resnica; kajti glejte, potrebujem usta in ta imam, potem pa še nekaj brez, in to je nos!

1. Najprej svetlobelo, potem umazano, kaj je to?
2. Kdaj je človek v hiši brez glave?
3. Katera sveda dalje gori, voščena ali lojeva?

Govarjenje. Ne govori veliko; kdo veliko govori, se večkrat kesa

Še hočeš sredno živeti, moraš mlad za dobre nauke in lepe čednosti skrbeti. Misli že v mladih letih na starost, v dobrih dneh pa na čas potrebe.

Nadloge in križi so temne nobi, pa dan se za njimi nam lepši svetli.

Z a p o j t e !

V šoli naučil že gladko sem brati se, torej vesel-zmeraj bom pel.

Starše ubogam rad, srečen da bom enkrat, priden otrok uboga kar v skok.

Hojlala, hojlala, hojlala, hojlala, solar sem mlad-pojem prav rad!